

OGLASAJTE V
NAJBOLJSEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU

★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXV.—LETO XXXV.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONEDELJEK), FEBRUARY 4, 1952

STEVILKA (NUMBER) 25

NOVI GROBOVI

MARY LAURICH

V soboto popoldne je podlegla dolgotrajni bolezni Mary Laurich, rojena Mihelič, stara 63 let, stanujoča na 382 E. 165 St. Bila je vdova. Doma je bila iz vasi Globelj, fara Sodražica, kjer zapuša več sorodnikov. V Ameriki se je nahajala 40 let in je bila članica društva Collinwood Hive št. 283 TM.

Tukaj zapuša sina Johna, štiri vnuke, sestro Mrs. Jennie Vidmar in več sorodnikov. Soproj John je umrl leta 1942. Pogreb se vrši v sredo jutraj ob 8.45 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9.30 uri ter nato na pokopališče Calvary.

FRANK GRUDEN

Po kratki bolezni je umrl v Mestni bolnišnici Frank Gruden, star 66 let, stanujoč na 1236 E. 61 St. Doma je bil iz Hrastja pri Grosuplju, kjer zapuša brata Jakoba. V Ameriki se je nahajal 46 let in je bil član društva sv. Vida št. 25 KSKJ, in društva sv. Antona K. of C.

Tukaj zapuša dva sinova, Johna in Jelna, hčer Mrs. Therese Hren, pet vnukov in brata Johna v Geneva. Pogreb se vrši v torek jutraj ob 8.45 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 6502 St. Clair Ave., v cerkev sv. Vida ob 9.30 uri ter nato na pokopališče Calvary.

FRANK MAVE

V soboto popoldne so se trije fantički igrali v nekem zapuščenem skladišču v ozadju F. H. Hill Co. na E. 23 St. in St. Clair Ave., ko je eden izmed njih vžgal žveplenko, ker je bilo temno. Pri tem se je vnel papir, kakršnega se rabi pri pakiranju, in neki trk, ki se je slučajno notri nahajal. Dečki so skušali pogasiti ogenj, toda se jim ni posrečilo in prestrašeni so začeli iskati izhod. Dvema se je posrečilo rešiti se skozi okno, sedemletni Frank Mave pa je bil zajet ko je bilo celo poslopje v ognju. Predno je prišla pomoč, je bil deček mrtev.

Nesrečni deček je stanoval na 1396 E. 31 St., ter je pohajal v šolo sv. Kolumbika. Tu zapuša žalujoče starše Frank in Agnes, rojena Peterlin, Mave, tri brate: Stanley, Anthony in Bernard ter sestro Carole Ann. Pogreb se vrši v torek jutraj ob 9. uri iz Gradinovega pogrebnega zavoda 1053 E. 62 St., v cerkev sv. Kolumbika na E. 26 St. in Superior Ave. ter nato na pokopališče Calvary.

HELEN ZIFKO

Prošli torek zvečer je nagloma umrla za srčno kapjo Mrs. Helen Zifko, rojena Makova, stara 70 let. Zadnjih devet let je bivala v Kinsman, Ohio, preje pa pri sinu na 884 E. 232 St., Euclid, O. Rojena je bila na Avstro-Ogrskem, odkoder je prišla v Ameriko pred 48 leti. V Clevelandu zapuša sina Vincent, v Kinsman, O., hčer Mrs. Catherine Bolden, tri vnuke in enega pravnuka. Pogreb se vrši v petek iz McCurdy pogrebnega zavoda v Kinsman, O., na ondoto pokopališče.

Sodnik Douglas o komunizmu v Jugoslaviji

WASHINGTON, 3. februarja — Član vrhovnega zveznega sodišča sodnik William O. Douglas je obiskal prošlo poletje Jugoslavijo in podal o svojem daljšem obisku poročilo, iz katerega izhaja, da je v Jugoslaviji komunizem, da se pa ta komunizem loči od sovjetskega in da se ogleduje za ustanovami, ki vladajo na Zapadu.

Vsa industrija je nacionalizirana. Tajna policija čuva nad posameznikom. Konfiskacija, in to brezobzirna, je pripomogla k temu, da je prišla industrija v roke vlade. Praktično so bile nacionalizirane vse prodaje na drobno.

Vendar pa so razlike med komunizmom v Jugoslaviji in v Sovjetski zvezi. Jugoslavija ima tisk, ki pripada "Osvobodilni fronti" in tisk, ki pripada komunistični stranki. V zadnjih mesecih sta oba tiska lahko izmenjavala nasprotne si misli.

Ameriški propagandni urad lahko dela nemoteno. Ljudstvo lahko vstopa v njegove prostore in to se dogaja v masah.

Kmetijstvo ni komunistično. 70% je zasebnih kmetov, ki so ravno tako individualisti kot kmetje drugod.

Sistem nakazil, ki je šel v prid partijem, vladnim delavcem, tovarniškemu delavcem in podobno, se bo opustil, oziroma spremenil.

Jugoslavlani jemljejo gotove ideje od Zapada in to tudi ideje o civilnih svobodah, kar je vse tuje komunizmu.

Douglas se peča s pravnim položajem v Jugoslaviji in naglašuje, da obstaja tendenca, da bi jugoslovanska vlada bazirana na zakonu, in ne na ljudeh. Jugoslavlani ne gledajo na Zapad samo radi posojil, živeža in tehnične pomoči. Gledajo za ideje, ki naj jih ohranijo v neodvisnosti od sovjetske hegemonije. So komunisti. Vsi komunisti niso nujno enaki. Med jugoslovanskimi komunisti gre stremenje, da se opustijo forme, ki jih je začetala Moskva. Ti komunisti ne verujejo v nujnost krvavega obračuna med komunizmom kot takim in med Zapadom. Vsa kolonijalizem je zavrniti. Poraziti Sovjetsko zvezo je politično geslo.

Kar Amerika dela v malem do Jugoslavije, lahko dela v velikem do Azije, kar bo odločilne važnosti za svet.

Klub društev AJC

Redna seja Kluba društev Ameriško-jugoslovanskega centra na Recher Ave. se vrši nocoj ob osmih v navadnih prostorih. Prošeni so vsi zastopniki, da se udeležijo.

ALI JE REVOLUCIJA V RUSIJI MOŽNA?

V City Club Forum sta nastopila dva govornika: Konstantin Boldirev, po rodu Rus, ki se je bavil s podzemeljsko akcijo v Rusiji, in dr. Schwartz, ki je član uredniškega osebja "New York Times" in specializist za ruske zadeve.

Boldirev je trdil, da bi revolucija v Rusiji ne pomenila svobode samo za Ruse, ampak mir za ves ostali svet. Po mnenju Boldireva je treba koordinirane sodelovanja zunanje sveta s tistimi plastmi ruskega prebivalstva, ki so protisovjetskega mišljenja. V Rusiji gre za strah na strani tistih, ki vladajo in na strani tistih, ki so vladani. Ruskemu ljudstvu je dati poguma, sedanjí čas pa ima vse predpogo-

Kako pomagati mestu Detroitu

WASHINGTON, 3. februarja — Zvezni uradi, ki imajo pravico sklepati dobavne pogodbe za obrambne namene, so pooblašeni, da sklepajo posebne pogodbe, ki ne bodo sledile dosedanjim načelom najnižje ponudbe. Pogoji, da se smejo sklepati take pogodbe so:

Da gre za kraj, ki ima odvisno delavstvo.

Da gre za kraj, ki bo lahko proizvajal to, kar se rabi za narodno obrambo.

Da gre za splošno narodno blagostanje.

Radi prehoda civilne v vojno industrijo, je najbolj udarjeno območje Detroita. Po današnjih podatkih je v tem območju približno 130.000 delavcev brezposelnih. Poleg Detroita je takih območij še kakih 17, kjer se stanje brezposelnosti označuje za kritično.

Zopet smrtna nesreče v rudniku

WASHINGTON, 3. februarja — V rudniku v Greensburgu v Pennsylvaniji je bilo vsled eksplozije ubitih šest rudarjev. To vest je objavil notranji oddelek zvezne vlade.

Ze lansko jesen so zvezni inšpektorji opozorili na to, da varnostne naprave v rudniku niso dovoljne. Predvsem, kar se tiče plinov. Vključ temu se v rudniku ni ničesar popravilo. Razen šest ubitih je bilo 59 rudarjev v takem stanju, da so se morali prebiti skozi dušični plin. Nesreča je nastala vsled eksplozije.

Z novo nezgodo v rudniku bo imel Lewis, predsednik rudarjev priliko, da dokaže, kako potrebno je polnomočje, ki naj se da zveznim inšpektorjem, da take rudnike zapro.

Pismo iz domovine

V našem uradu imamo pismo iz stare domovine za Frances Logar. Piše ji Milka Kiren iz Knežaka.

ČE HOČES \$700 NA TEDEN POJDI V LAS VEGAS!

LAS VEGAS, Nev., 3. februarja — V tukajšnjih tovarnah za atomsko energijo vlada paradiz za delavce. Mezda delavcem na teden pride do \$700. Civilisti mesta zapuščajo svoje sedanjne službe in gredo v te tovarne. Manjka raznašalcev mleka in kruha. Trgovci so spoznali, da je bolje zapreti trgovine in iti v tovarno, kjer imajo delavci vse ugodnosti. Po deset dni niso bile spraznjene in pospravljene smeti, ker so občinski uslužbenci pustili službo in šli v tovarno.

Delavci imajo ne samo visoke mezde, ampak vsemožne dodatke, bajno pa je plačano njihovo nadurno delo. Tako je neki delavec delal 89 ur, seveda, ker se mu je vsaka ura štela dvojno.

Kdor hoče zaslužiti \$700 na teden, ima za to priliko v Las Vegas.

Truman postaja jasnejši

WASHINGTON, 3. februarja — Predsednik Truman je obljubil demokratom, da se bo bojeval pri predsedniških volitvah leta 1952 v prvih vrstah barikad. Truman še vedno ni povedal, ali hoče zamenjati sam kot predsedniški kandidat ali ne. Na opozorilo, da razpolagajo republikanci z neomejenimi fondy, da bodo lahko zamenjali in zavledli ljudstvo, je predsednik odvrnil:

"Na nas bo leželo, da presečemo megle zmešnjav in da preskrbimo, da bo imelo ljudstvo priliko spoznati resnico. V svojih močeh bom skušal isto storiti jaz in vam, da mi bo kasneje v tem letu mogoče posvetiti več časa temu namenu."

Izredno vreme v februarju

WASHINGTON, 3. februarja — Zvezni vremenski urad napoveduje, da se bo vreme v bodočih 30 dneh bistveno spremenilo. To vreme bo ravno obratno, kakršno je bilo do sedaj. Na vzhodu, kjer je bilo vreme v mesecu januarju gorkejšje kot normalno, bo v februarju mrzlejšje kot normalno. Najnižja temperatura se pričakuje v dolini reke Ohio in na jugovzhodu.

Glede dežja in snega napoved pravi, da bo več padavin ob Atlantski obali in tem zaledjem kot običajno. Na splošno je v februarju pričakovati ravno nasprotno, kar je bilo vremensko v januarju.

40-letnica poroke

Včeraj sta splošno poznana Mr. in Mrs. Frank Strumbly iz Highland Rd. obhajala 40-letnico svojega srečnega zakonskega življenja. Mr. Strumbly je znani kontraktor, ki je s svojimi sinovi zgradil že marsikatero poslopje in hišo. K čestitkam sorodnikov in prijateljev se pridružujemo tudi mi in slavlencema želimo vse najboljše, da bi zdrava in vesela dočakala zlato poroko.

Seja odbora za pomoč

Nocoj ob osmih se vrši seja Odbora za pomoč po toči prizadetim okrajem okrog Illinoiske Bistrice. Seja se vrši kot običajno v Slov. del. domu na Waterloo Rd. in vabi se vse, ki se zanimajo za to pomoč, kakor tudi ves odbor, da pridejo. Seja je važna.

Za ameriške "zaostale kraje" --- za garantirano najnižjo letno mezdo

Japonskega delavca je zaščititi

MIAMI BEACH, Fla., 3. februarja — Izvršilni odbor delavske unije A.F.L. je sprejel resolucijo, v kateri se zavzema za odobritev mirovne pogodbe z Japonsko, istočasno pa pozivlja ameriško vlado, naj se postavi odločno v bran japonski reakciji, ki bo hotela uvesti razmere, ki so bile tam pred vojno.

Svobodno japonsko ljudstvo lahko igra važno vlogo v gospodarskem razvoju in napredu na Daljnem vzhodu. Če pa bodo odpravljene socialne reforme, razne agrarne reforme, ki so bile uvedene v prvih letih ameriške okupacije, potem tudi mirovni cilji, za katerimi gre mirovna pogodba z Japonsko, ne bodo doseženi.

Japonski delavec nima pravice svobodno se organizirati, sklepati kolektivne pogodbe, stavkati za svoje boljše življenjske pogoje. Poljski delavci so brez posesti in taka Japonska bo le nedemokratska, reakcionarna in militaristična. Unija A.F.L. obžaluje, da je prišlo na Japonskem v zadnjem času do nedemokratskih manifestacij in Amerika naj ukrene potrebno, da ne bo prepozno. Japonski komunisti izrabljajo položaj, kar je voda na mlino sovjetskemu napadalnemu imperializmu za svetovno posest.

Plačajte zemljiške davke

Danes, 4. februarja je zadnji dan za plačitev zemljiških davkov, ako se hočete izogniti kazni 10% celotnega računa. Davke lahko plačate v zemljiškem davčnem uradu v novem sodnem poslopiju (New Court House) na Lakeside Ave., na eni izmed bank, z pošto denarno nakaznico ali z osebnim čekom.

\$100 za Tržaški dom

Splošno poznani pogrebnik Mr. Joseph Zele st., ki je vedno pripravljen sodelovati in prispevati za dobrobit in napredek naroda, je daroval \$100 odboru, ki zbira prispevke za Tržaški dom v stari domovini. Odbor se mu najlepše zahvaljuje za velikodušni dar.

Proces zoper Rossa

George F. Ross stoji danes pred sodiščem pod obtožbo, da je umoril policijskega stražnika Forney L. Haasa na Euclid Ave. Trud obrambe, da se proglasi Ross kot duševno manj vreden in za svoje dejanje neodgovoren, je bil zaman.

Vile rojenice

Vile rojenice so se zglasile pri družini Mr. in Mrs. Al Flaisman, ki vodijo gostilno Flaisman's Tavern na Bishop in Highland Rd., ter pustile krepkega sinčka. Mati, katere dekleško ime je bilo Josephine Mihevc, in dete se dobro počutita. Tako so postali zopet stari oče in stara mama Mr. in Mrs. John Flaisman, 6400 St. Clair Ave., ter Mrs. Mihevc na E. 60 St. Čestitamo!

MOSKVI, IZJAVLJA PHILIP MURRAY TAKA MEZDA BI ZMEŠALA ŠTRENE

NEW YORK, 3. februarja — Unija C.I.O. je predložila "domači program za zaostale kraje ameriške gospodarske stabilnosti." Zahteva garantirano letno mezdo, ki bo v največjem interesu tudi za ameriško svobodno podjetnost. Garantirana letna mezda bi pojačala svobodno podjetnost ne samo za sedaj, nego tudi za bodočnost—pravi predlog unije C.I.O. Predsednik unije C.I.O. Philip Murray je za utemeljitev svojega predloga navedel sedanjí položaj v industriji jekla. Če bi se sprejela garantirana minimalna letna mezda ameriškega delavca, bi zunanje politično povzročila mnogo nezadovoljstva in skrbi vstoldržcem v Kremlinu v Moskvi, ki računajo z gospodarsko zmešnjavo v Ameriki kot najbolj uspešno peto kolono v njihovi borbi proti svobodnim institucijam in za uvedbo svetovne komunistične diktature.

Predlog sam ni nikak socializem niti kaka oblika kakega socializma.

Garantirana letna mezda bi štala industrijo približno 6 in pol do 7 centov več na uro. Ta predlog je osnovni predlog, kako naj se konča tudi sedanji mezdni spor v ameriški industriji jekla. Ameriška industrija jekla še vedno stoji trdovratno na stališču da ne more povišati mezd, če ne dobi istočasno dovoljenja, da se povišajo cene jeklenim produktom. Sedanje mezde se gibljejo med \$1.92 in \$1.97 na uro. Delavci jeklarske industrije so zahtevali 18 in pol centa povišice na uro.

Urad za določitev cen bo začel z zasliševanji v mezdnem sporu jeklarske industrije ta teden. Svoje izjave so podali najprvo zastopniki delavstva, v prvi vrsti glavni predstavniki unij C.I.O. po svojem predsedniku Murrayu. Sledi jim zasliševanj zastopnikov delodajalcev. Pre sledek v pogajanjih v omenjenem sporu industrije jekla je trajal tri tedne.

Eisenhower, sleci uniformo!

WASHINGTON, 3. februarja — Glede kandidature generala Eisenhowerja za predsedniškega kandidata Amerike je objavil glasilo ameriških rudarjev uvodnik, v katerem pravi, da naj general Eisenhower predvsem slede svojo uniformo, nato pa na stopi na govorniški oder, da to rej pove kakšen je njegov politični program. Vse, kar imajo do sedaj rudarji od Eisenhowerja je—molk.

General, ki se sedaj nahaja kot poveljnik čet v okviru Severno-atlantskega pakta v Evropi naj neha s svojimi dvoumnimi izjavami in naj pove, kako gleda na delavsko zakonodajo, socialno zavarovanje, gospodarsko stabilizacijo, civilne svobode, pravice, kako gleda na ameriški problem farmarjev in kako gleda na varnostne naprave v rudnikih. Ameriško ljudstvo si ne bo zbralo za predsednika kakko iganko in besedičenje kot: "Medi ne se lke dopade!" To ni dobro volilno geslo.

General Eisenhower se mora smatrati za republikanskega kandidata. Če ne sme govoriti, dokler nosi uniformo, naj jo vrže stran in stopi na govorniški oder.

Glavno glasilo rudarjev imenuje Taft-Hartleyev zakon volilno geslo številka ena, s katerim se bo bavilo ameriško delavstvo.

Zakon je namenjen temu, da vsužnji delavstvo in delavstvo ne bo v krogu volilcev senatorja Tafta.

Kritika gradbene politike

Joseph W. Lund je govoril za posredovalce z nepremičninami in je trdil, da je dovolj narodnega bogastva in kapitala za hrano, za obleko, za hiše in šole, gre za to premoženje sedaj v neproduktivne namene. Narodni dohodek znaša sedaj trikrat toliko kot leta 1940 in tudi mezde ter plače so trikrat večje kot so bile leta 1940. Davki, ki jih plačuje ameriško ljudstvo pa so desetkrat višji kot so bili leta 1940. Zvezni primanjkljaj prihodnih leto bo \$15.000.000.000. Zvezna vlada trdi, da se ne more graditi več hiš, ker je gradbeni kredit vzrok inflacije. Lund se je zazrel za to, da se v praksi izvede vsaj znižanje davkov, ki ne grelo v vojaške namene in kateri lavki ne bi presegli 5% narodnih dohodkov. Ze ta korak bi pomenil prihranitev \$9.000.000.000, ki bi se tudi v gradbeni stroki močno poznal.

Povišane mezde v Clevelandu

Podjetju Thompson Products Inc., je bilo odobreno, da poviša svojim 13.000 delavcem mezde za štiri cente na uro. Povišanje ima moč za nazaj in to od 28. maja 1951.

Urad za stabilizacijo cen je odobril povišanje mezd delavcem v ostalih clevelandskih podjetjih, kakor v magazinih, razpečevalnih pivu in pri podjetju Lezius-Hiles Co. Povišanje mezd se giblje med štirimimi in sedmimi centi na uro.

Novo uradnice

Zenski odsek farme SNPJ je izvolil sledeče odbornice za leto 1952: Antonia Tomle, predsednica; Frances Henikman, podpredsednica; Mary Zaman, 484 E. 149 St., IV 1-4871, tajnica; Victoria Poljšak, zapisničarka; nadzornice: Jennie Gerchman, Jennie Leskovec in Frances Zorman. Seje se vršijo vsak zadnji četrtek v mesecu.

70. rojstni dan

V soboto je obhajal svoj 70. rojstni dan naš zastopnik Mr. John Renko iz 1016 E. 73 St. Mr. Renko, ki je navzlic svojim letom, še vedno čil in zdrav, zastopa Enakopravnost že od njene ustanovitve. Da bi bil med nami še mnogo let zdrav in vesel!

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROCINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

KNJIGA NEMČIJE—ZOPET ODPRTA

(1)

V Evropi se je izvršil zadnji teden važen korak, ki je sam na sebi dalekosežnega pomena. Na drugi strani pa je ta korak pomemben, ker gre za vlogo, katero hoče imeti glavna predstavnik Nemcev—zapadna Nemčija v Evropi in v svetu. Nemški senat, da rabimo ta izraz, je soglasno odobril zapadno-evropski načrt, da se stavi zapadno-evropski premost, kakor tudi jeklo za 50 let pod skupno upravo. Ta načrt je spodnja zbornica odobrila 11. januarja, toda ne soglasno. Za načrt je glasovalo 232 poslancev, proti pa 142. Opozicijo so tvorili nemški socialisti, komunisti in skrajni desničarji. Zgornja zbornica je načrt odobrila soglasno.

Dejstvo, da je predlog francoskega zunanjega ministra Schumana postal glede Nemčije stvarnost, pomeni zelo veliko. Veliko za Nemčijo, še več za Evropo in s tem posredno za svet. Zanimivi so bili komentariji, ki jih je prinesel vodilni ameriški tisk z vodilnimi ameriški žurnalisti na čelu kot je na primer Lippman. Ti komentariji so se strinjali v posameznih točkah, ki bi jih na kratko strnili v sledečo sliko:

Nemčija se zaveda svoje moči. Nemčija ve, da je Sovjetska zveza ne bo napadla. Nemčija si je v svesti svojega poslanstva moči in materialnih zalog, zato je tudi spregovorila in storila miroljubni korak k zapadno-evropski skupnosti, a se obenem potrkala na prsa in povedala sosednim Francozom, da jim vsega ne verjame. Vendar pa pristane na skupno upravo zapadno-evropskega jekla in premosta radi boljšega medsebojnega razumevanja in sodelovanja v zapadni Evropi. Kancler Adenauer, ki vodi zapadno Nemčijo je zvit diplomat in za Nemce dober politik. Torej: Nemčija se zaveda, da je Rusija ne bo napadla, na drugi strani, da hoče Nemčija sama sebe uveljaviti mirnim potom v sožitju z zapadno evropskimi narodi in si hoče na ta način priboriti svoj prostor na soncu. Teza, ki jo naš list "Enakopravnost" redno in stalno povdarja in jo je povdarjal takrat, ko je bilo rojstvo Severno-atlantskega pakta, in vprašanje, koliko so vredne armade članic tega pakta brez soudeležbe Nemčije. V tej zvezi naj omenimo, da je nemška vlada malo pred tem objavila, da bo začela z rekrutacijo nemške mladine v starosti 19 do 20 let, ta zbor, za enkrat 300,000 mož, pa bo na razpolago skupni zapadno-evropski armadi.

Ameriški tisk je komentiral nastop kanclerja Adenauerja potem, ko je Nemčija sprejela francoski predlog o skupni upravi zapadno-evropskega premosta. Nemški kancler Adenauer je nastopil ne v vlogi premaganca, marveč že v vlogi kritika, da ne rečemo močnejšega partnerja te nove zapadno-evropske skupne upravne edinice. Adenauer je v glavnem dejal, da mnogo Nemcev dvomi ali misli Francija resno na skupno zapadno-evropsko obrambo. Vkljub temu se je Nemčija uvrstila v skupno obrambeno fronto, dala na razpolago najprvo svoj premost in jeklo, ki predstavlja večji potencial kot ga morejo sestaviti ostale države, ki naj pri tej skupni upravi sodelujejo s svojim jeklom in premostom, skupaj. Adenauer je naglasil, da bo šla misel glede skupnosti usode zapadne Evrope naprej in bo prišlo do večjega sodelovanja, odprave raznih carin in obmejnih nevsčnosti tudi na polju kmetijstva, predvsem pa na polju kulture. Te pridobitve pa naj brani v slučaju vojne nevarnosti skupna zapadno-evropska armada, katere član bo tudi Nemčija. Nemški vojak, ki je Francoze v zadnjih 80 letih trikrat napadel, naj jih v skupni armadi proti skupnemu sovražniku brani istočasno, ko naj brani pred možnostjo sovjetskega imperalističnega napada svojo lastno domovino Nemčijo.

Pomisleki kanclerja Adenauerja glede resne volje pri ustvarjanju zapadno-evropske skupnosti so se tikali vprašanja Posarja. Francoska vlada, ki ima, odkar se je končala druga svetovna vojna, to ozemlje okupirano in katerega tudi izkorišča, je imela tam za svojega predstavnika samo komisarja. Svoje stališče do tega ozemlja je Francija razodela s tem, da je namesto komisarja, katerega beseda itak sama ob sebi pomeni, da se upravlja nekaj tujeja, imenovala za Posarje francoskega zastopnika, kateremu je dala naslov poslanika. Ime poslanik samo na sebi pa pomeni, da gre za pravega predstavnika ene države pri drugi državi, torej za pravega diplomatskega zastopnika. Francija je torej s tem imenovanjem podčrtala, da hoče imeti v bodočnosti Posarje izven Nemčije, ne kot sestavni del nemške države, marveč kot državno tvorbo. Nemčija je od svoje strani iz ust kanclerja Adenauerja zavzela

UREDNIKOVA POŠTA

Koncert Zarje in drugo

CLEVELAND, Ohio — Leto 1951 je minilo in tako so se zaključili tudi razni jesenski programi naših društvenih, kulturnih in drugih skupin. Društvo V boj je praznovalo svojo 45-letnico, ki je sijajno izpadla. Udeležba je bila velika in naša naselbina je s to proslavo zabeležila še eno veliko in lepo prireditve. Ravno tako je bil uspešen koncert pevskega zbora Slovna ob priliki njegove 15-letnice. Lepega petja, ki smo ga poslušali ob tej priliki, še danes ne morem pozabiti.

Srebrni jubilej našega Slovenskega delavskega doma v Collinwoodu je bil tudi lepo praznovan. Bila je velika udeležba, tako da je bila dvorana premajhna za banket. Podan je bil krasen program. Pevski zbor Jadran je imel lep koncert in dobro udeležbo. Značilno pri tem zboru je, da ima večinom v Ameriki rojene pevce. In naš Mladinski pevski zbor Slovenskega delavskega doma je zabeležil lep uspeh s svojim koncertom. To so otroci naših slovenskih staršev, večinoma že iz druge in tretje generacije. Meni se je zdelo, da so to pot podali lepši koncert kot kdaj prej. Tudi to je napravilo dober vtis na občinstvo, ker je bil koncert prirejen v spomin pokojnemu pisatelju Louisu Adamiču. Bila je velika udeležba in tudi po koncertu je bila vesela zabava. Svetovni list A. D. ni bil zadovoljen s tem koncertom in je ponovno vrgel blato na pokojnega Adamiča. Sicer pa je zabavljaje pri njih stara navada.

Omenil sem le nekaj naših važnejših in pomembnejših prireditve jesenske sezone preteklega leta. Želim, da bi jih prireditelji v tem letu še več in vse z lepim uspehom. V naši metropoli imamo devet slovenskih domov, pet velikih, štiri pa manjšega obsega. To znači, da smo bili delavni in iz seznama prireditve v teh domovih je razvidno, da smo še vedno aktivni.

Pa tudi naša mladina se poslužuje naših domov in nastopa na naših odrih, kar nam je v zadostneje in ponos. Lahko vidijo tudi drugi narodi, da živi v Clevelandu slovenski narod, ki je gojil in si ohranil svojo kulturo dol do druge in tretje generacije. Tudi naši v domovini lahko vidijo to zgodovinsko dejstvo. Ni bilo namreč lahko sredi tujega morja ohraniti svoj jezik in svojo kulturo. Naši domovi bodo živi spomeniki našega javnega delovanja v tej deželi.

V nedeljo, 17. februarja bo koncert pevskega zbora "Zarja" v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Le glejmo, da ta dan napolnimo dvorano ter tako pomagamo temu zboru, da bo mogel še naprej delovati na polju naše pesmi in kulture med nami.

Pevski zbor Zarja je najstarejši med slovenskimi zbori v naši metropoli. In vsa leta svojega obstoja je ta zbor deloval v prid delavskega razreda in slovenskega naroda ter za ohranitev naše pesmi med nami naseljenici. Pevci in pevke Zarje se dosti trudijo in žrtvujejo, da iz leta v leto ohranjajo zbor in udajo občinstvu užitek lepe slovenske pesmi.

Vsak koncert Zarje je nekaj posebnega, je doživeti za udeležence, kajti Zarjani nam zapojejo lepe narodne pesmi, vmes pa vpleto delavske in druge pesmi in včasih kako prav lepo partizansko iz dneva slovenskega naroda za osvoboditev. Človeka srčno razveseli pestrost njihovih programov in ubranost

zoper to francosko stališče negativno stališče in je rekla Franciji, da Nemci dvomijo v njeno iskrenost v veri na bodočnost zapadne Evrope, če Francija tako postopa. Evropa je polna bolnih točk in ena teh bolnih točk, skrajno občutljiva za Nemčijo, je ozemlje, ki je znano pod imenom Posarje.

zborovega petja, nastopa solistov, duetov itd.

Le pomislite, kako pusto bi bilo, če bi naenkrat ne bilo več Zarje in njenih koncertov. Vse to vliva moči našemu skupnemu in kulturnemu ter javnemu življenju. Le tako moremo šteti kot skupina, brez takih in podobnih skupin, bi ne pomenili nič. Zato pa je naša dolžnost, da podpremo zbor kot je Zarja, ki je poleg vsega drugega delavskega zbor, kateri nas razveseljuje s svojim petjem že dolga leta. Samo pomislite, na kolikih prireditvah in proslavah so že nastopili pevci in pevke zbora Zarje. Njih delo je vedno veljalo delavstvu in narodu, zase ne vprašajo nič, edino kar želijo od nas je to, da se udeležimo njih koncertov in s tem pomagamo zboru do obstoja. Naša narodna in delavska dolžnost je torej, da gremo na Zarjin koncert v nedeljo, 17. februarja. Lepo pozdravljeni!

John Lokar st.

Dodatna zahvala

V zahvali vsem onim, ki so sodelovali in mi bili na uslugo na en ali drugi način ob priliki podane igre "Ekvinokcij," se je vrnila neljuba pomota, da je bilo izpuščeno imena Mrs. Mary Somrak, ki je veliko pripomogla uspehu pri prodaji trošnih listkov. Prosim za oprostitev ter se ji pristrčno zahvaljujem za vso njeno prijaznost ob tej priliki in drugače.

Josie Milavec-Levstek

Kako raste jajce

Če bi primerjali kuro, ki nese jajca, s tvornico v malem, bi ji morali priznati, da je mnogo produktivnejša od vsega, kar je do sedaj v tehniki zamislil človek. Dobra kura more ob primeri hrani znesti tudi preko 300 jajc letno, kar pomeni, da proizvaja približno petnajstkratno lastno težo na visokovrednih organskih snoveh.

Drobni laboratoriji — celice predelujejo torej z izredno vneto in vztrajnostjo zaužito hrano in tvorijo iz razmeroma enostavnih raztopin, ki prehajajo skozi črevesno steno, naravnost ogromne jajčne celice z morda eno najbolj kompliciranih struktur žive snovi.

Z zanimivimi vprašanji, ki so v zvezi z rasto kurjega jajca, so se podrobno bavili na poskusni postaji Oak Ridge univerze v Tennesseeju. Posluževali so se uspešne metode raziskovanja potom radioaktivnih izotopov, ki jih pridobivajo v uranskih kopalnicah. V predhodnih poskusih so "vgradili" radioaktivne atome določenih prvin v molekule različnih hranilnih snovi. Kure, ki so jih nato hranili s tako "markirano" hrano, so odlagale radioaktivna jajca. S števno cevjo (geigerskim števecem), so mogli raziskovalci natančno slediti kroženju radioaktivnih molekul v notranjosti kure in na ta način proučevati intimno delovanje njene jajce-tvorne mašinerije, ne da bi kakor koli vplivali na normalni potek presnavljanja.

Po teh poskusih, katerih rezultati so bili pred kratkim objavljeni, poteka material, ki ga vsebuje novo odloženo jajce, od hrane, katero je kura použila pred približno 40 dnevi. Toda jajce zraste v dobi, ko kokoš ne leze, od neznatne mlade jajčne celice v jajčniku do svoje končne velikosti že v osmih do 10 dneh, pri čemer se večina tega časa (približno sedem dni) uporabi za tvorbo rumenjaka. Beljak se izloči okoli rumenjaka šele, ko potuje jajce po jajcevodu. Jaj-

čna lupina nastane razmeroma hitro in to po večini (skoro 75%) iz snovi, ki jih je kokoš použila samo en dan poprej.

H. Pehani.
(Po "Proteus-u")

GRADNJA DALJNOVODA

Pred kratkim so se začela pripravljati dela za gradnjo novega 110 kv. daljnovođa Tribalj (nova hidrocentrala Vinodol) — Matulje pri Opatiji. Ta daljnovođa, ki bo dolga 35 kilometrov, bodo gradili na najmodernejši način po izkušnjah švicarskega podjetja "Metro Columbus". Nosilni stolpi tega daljnovođa bodo iz jeklenih brezšivnih cevi. Te vrste stolpe sestavljajo na terenu in jih nato napolnijo z betonom. Nosilni stolpi te vrste so cenejši in lažji ter se lahko zelo hitro montirajo. Medtem ko grade armirano-betonski nosilec okrog šest tednov, je nosilni stolp iz jeklenih brezšivnih cevi sestavljen že v dveh dneh. Zaradi tega bo že pri tem razmeroma kratkem 35 kilometrov dolgem daljnovođu mogoče prihraniti okrog 14 milijonov dinarjev. Daljnovođa Tribalj-Matulje bo imel največjo razpino nad kanjonom Rječice, in sicer nad 400 metrov. Novi daljnovođa bo povezoval hidrocentralo Vinodol, ki bo začela v kratkem obratovati, s soškimi in dravskimi elektrarnami ter s termoelektrarnami Slovenije in na Hrvaškem.

ZA LEPOTO IN ZDRAVJE

O cvetlici je vedno prijetno kaj lepega zapisati. Vse cvetlice so na svoj način lepe in dobijo kredit za to. Nekatere pa so vrh tega še zdravilne. Ena teh je poznana vrtna cvetlica, imenovana v tej deželi hydrangea. Vrtnarji v starem kraju se te vrste cvetlice imenovali hortenzije. Hydrangee so doma v Aziji ter Severni in Južni Ameriki; njihovo cvetje je belo, rožnato ali višnjevo. Cvetje vseh vrst je lepo.

Laboratorij Lederle v Pearl Riverju, New York, pa je nedavno naznanil, da hydrangee niso samo lepe, ampak da se more iz njihovih korenin pridobivati zelo učinkovito zdravilo proti malariji ali mrzlici. To zdravilo, da je bolj učinkovito kot kinin (quinine). Kitajci so se že pred tisočletji branili malarije z izvlečkom iz domačih hydrangej.

Hydrangee je mnogo po domačih vrtovih našega srednjega zapada. Njihovo velikim belim, rožnatim ali višnjevim kepom podobno cvetje nas pozdravlja sredi poletja. Rastlina je večletna in potrebuje v hladnejših krajih nekoliko zimskega kritja.

—NOVA DOBA

GENERAL EISENHOWER SE VRNE JUNIJA

WASHINGTON, 3. februarja — Pristaši generala Eisenhowerja javljajo, da se bo general Eisenhower povrnil iz Evrope v Ameriko meseca junija. Občni zbor republikanske stranke se vrši v mesecu juliju.

Ta vest sloni na izjavi kanadskega zunanjega ministra Pearsona, ki je dejal, da računa organizacija Severno-atlantskega pakta na generala Eisenhowerja do junija 1952.

36 UR BOSI V SNEGU

FAIRBANKS, Alaska, 3. februarja — Stirje ameriški vojaki so se znašli v ognju, ker je gorila njihova baraka. V hitrici so dali nase, kar je bilo možno, bili so pa bosi. Ko so zbežali iz barake, je toplomer kazal 20 stopinj pod ničlo, veter pa je pihal velikosti že v osmih do 10 dneh, pri čemer se večina tega časa (približno sedem dni) uporabi za tvorbo rumenjaka. Beljak se izloči okoli rumenjaka šele, ko potuje jajce po jajcevodu. Jaj-

PRED PETINDVAJSETIMI LETI

Od 31. januarja do 6. februarja 1927

Predsednik Coolidge je dal razumeti, da ne namerava pozvati Amerikance, da naj zapustijo Kitajsko, da se zavarujejo pred posledicami civilne vojne, kot je priporočal senator William E. Borah, predsednik senatnega odseka za zunanje zadeve.

Tretja internacionalna žigosa Ameriko. Označuje Ameriko kot "kriminalnega, ciničnega in porešnega kolosa ter najmočnejšega izmed vseh imperijalistov."

Poziva mase Centralne in Južne Amerike, da se dvignejo in protestirajo proti "izkoriščanju in ropanju od strani Zedinjenih držav."

Amerika odredila mobilizacijo proti Kitajski. Admiral Williams poroča, da je v notranjosti Kitajske 250 Amerikancev in Angležev, ki so bili umorjeni ali se jih drži za talce. Amerika in Anglija so poslale tja tudi bojne ladje.

Prizivno sodišče v Clevelandu je podalo odločitev, da mirovni sodniki nimajo pravice pošiljati ljudi v ječo radi kršenja prohibicije. Radi te odločitve bo izpuščenih na prosto 40 oseb, ki so zaprte, ker niso mogle plačati kazni.

Clevelandski šolski odbor je pričel izvajati določbo, katero se je sprejelo že v oktobru lanskega leta, da se ne bo vpislo nobenega delavca, ki je prekoračil 45. leto starosti.

Rudarska konvencija odglasovala za izključitev komunistov. Samo 15 delegatov izmed 1,500 je glasovalo proti izključitvi. Naskok na komuniste je vodil predsednik A. F. of L., William Green.

Mehiške vladne čete so stalno za petami upornikom in bandidom. Registrirani duhovniki vrše svoje cerkvene posle.

Mrs. Ana Liszka, 21806 Morris Ave., je s sekuro ubila svojega moža Antona. Našla je njegovo posteljo sekuro in v njej jo je ubila. Zakonca sta se vedno pripravila in sosedje niso bili dosti presenečeni, da je prišlo do umora.

V Euclidu se je ustanovil novi dramski zbor "Adria." V odboru so izvoljeni: Joseph Medveski, predsednik; Anton Kovačič, podpredsednik; Mary Peskar, tajnica in blagajničarka; Alojz Somrak, korespondenčni tajnik; Peter Ster, zapisnikar; Anton Jerina, igrovodja; nadzorni odbor: Vincenc Kollar, Joseph M. carol in Alojzij Hafner.

Na 2534 E. 38 St. so zvečer agenti odkrili veliko kuharico zaplenili 950 galonov žganja in 20 sodov vina. Lastniki so Italijani.

Tekom zadnjega tedna je bilo zlitiga na stotine galonov vina in alkohola. Ljudje so ga sami zlitili v "sur," ker so se bali stotih agentov in to radi Beate Steinovega naznanila, da ima rokav seznam vseh oseb, ki imajo polne sodčke v kletih.

5. feb. maškerađa pevskega zbora Jadran v Slov. del. domu na Waterloo Rd. 10 lepih nagrad.

5. feb. maškerađa društva Lunder-Adamič št. 20 SSPZ obeh dvoranah Slov. nar. doma na St. Clair Ave. Prvo darilo vredno \$25.

6. feb. Ples pevskega zbora Zarja v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Vstopnina 50c. Igra Špekov kvartet.

6. feb. Banket St. Clair chanta v Hill Grove prostorih na Neff Rd.

6. feb. Ples Woodmen Circle Friendship Grove št. 125 v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Igra Tibert orkester. Vstopnina 50c.

PRED DESETIMI LETI

Od 1. do 8. februarja 1942

Ruski četniki so vdrl v mesto Harkov v Ukrajini. Ubili so po veliki nemške divizije in ves njegov štab.

Brazilija je pričela preganjati fašiste in petokolonce. Prepovedala je nemško-italijansko in japonsko govorico in javnih lokalih.

Vlada je poverila učiteljem, da nadzorujejo racioniranje sladkorja. Vsaka oseba bo dobila 12 unč sladkorja na teden.

Mnogo avtomobilistov si ni nabavilo znamke za \$2.09, katero mora imeti vsak. Javljenih je bilo tudi par tatvin teh znamk, ki so bile odplejane iz sprednje šipe na avtomobilih, kakor je predpisano.

K vojakom odidejo: Andy Turkman, tajnik pevskega zbora Zarja, Joseph Zajc, 1253 Norwood Rd., Harry Mismas, 1052 E. 72 Place in Joe Vadnal, 5212 Fleet Ave.

Članstvo Glasbene Matice je izvolilo odbor za leto 1942: Frank Plut, predsednik; Ann

Zarnik, prva podpredsednica; Louis Grdina, drugi podpredsednik; Louis Belle, blagajničarka; nadzorni odbor: Joe Fitzpatrick, Tom Kužnik in Rudi Widmar; Frances Ile, garderoba; Anton Gačnik, arhivarica; Anton Štebelj in Ivan Zorman, pevovodja.

Pretekli teden je graduirala Glenville višje šole Jean Shirk Sternisha. Ob tej priliki je imela poslovilen govor, kar je čast, kajti tera doleti le najboljše učence. Dobila je tudi prosto šolnino v vsoti \$265.

Po Clevelandu se je nabralo do sedaj 775 tonov starega železa za obrambo.

Poročila sta se Miss Ann Poštočnik, 1234 E. 168 St., in Mr. Tom Kapudija, 20371 Lindbergh Ave.

Poročila sta se tudi Miss Rose Urbic iz Varian Ave. in Mr. Joseph E. Gornik, 6217 St. Clair Ave. Zenin je sin poznane Gornikove družine in njegov oče je tajnik Slov. dobrodelne zveze.

KORUPCIJA PRI VOJAŠKIH DOBAVAH

WASHINGTON, 3. februarja — Spodnja zbornica je sklenila, da se začne javna preiskava, kam gre denar, ki je odobren v obrambene namene. Trdi se, da gre za visoke milijone dolarjev, ki so bili napačno potrošeni ob priliki sklepanja pogodb za vojaške dobave.

OMEJENO ŠTEVILO MAČK

WHITE SULPHUR SPRINGS, W. Va., 3. februarja — Običajni ski svet je izdal odredbo, po kateri njebena družina v mestu ne sme imeti pri hiši več kakor dve mački. V sosednji občini Alderson, pa se je pojavilo gibanje proti zakonu, da sme kdo imeti doma—leva.

Moški in ženske, ki morajo nositi OPORE (TRUSSES) bodo dobro pošteženi pri nas, kjer imamo moškega in ženskega, da umirita opore.

MANDEL DRUG CO.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034

3 sobe se oddajo

v najem; spredaj, 1. nadstropje. Jako pripravno za 2 osebi, ki želijo v miru živeti. Tukaj dva nadstropja ni.

Vpraša se na
949 E. 207 St.

BRAT IN SESTRA
SREDNJIH LET IŠČETA
STANOVANJE S 3, 4 ALI 5
SOBAMI.
Kdor ima za oddati, naj sporoči na
IV 1-2452

CHICAGO, ILL.
FOR BEST
RESULTS IN
ADVERTISING
CALL
DEarborn 2-3179

**REAL ESTATE
FOR SALE**

BLUE ISLAND — 2 bedroom
brick. Gas heat. Full basement.
1½ car garage.

2434 Orchard St.,
Blue Island 4260

Heirs must sacrifice immediately—
Business income property. Brick
6 room vacant flat, 3 stores. Im-
mediate possession. Oil steam
heat, price \$22,000, on Ashland
near 61st, near Slovak and Catho-
lic churches and schools. Owner
by appointment.

Sundays RE 7-5610
Weekdays RE 7-3301

BUSINESS OPPORTUNITY

BEAUTY SHOP — With modern
4 room, adjoining apartment.
Good established business in
North Shore.

Lake Bluff 1808

GROCERY-MARKET — Corner
store. Established 50 years. Modern
fixtures. Stock and building,
\$30,000. 35 miles southwest of
Chicago. 5 room modern apart-
ment above store. Gas and oil
heat.
Spotlight Store, 40 Kansas St.,
Frankfurt, Ill.

MEAT MARKET — 2 man shop.
New equipment. Leaving for
service.

4456 S. California,
LAfayette 3-1642

By Owner. Sacrificing for quick
sale. TAVERN. Modern fixtures,
and latest equipment. Northside.
Well established, good business,
nice neighborhood trade. Fine
opportunity for couple. Must be
seen to appreciate. Call between
9 a. m. and 5 p. m.
NEvada 8-7004

TAVERN FOR SALE—3 refrigera-
tors, T. V., living quarters avail-
able. This is a money maker, but
must sell. Good location.

Diversey 8-8740

TAVERN & DANCE HALL—With
living quarters. Large parking
place. 45 miles N.W. of McHenry
near Fox River. Will sacrifice
for \$35,000 for quick sale. Ac-
count of sickness. Could not be
replaced for \$85,000.
Louis I. Behm, Grayslake, Ill.,
Grayslake 3-8181

GROCERY and Meat Market —
With 5 room heated apartment.
Corner building. Reasonable.
Must sell because of illness.
Independence 3-0096

AUTO DEALERSHIP

New Car Dealership in town of 40-
000. Been doing business past six
years. Completely equipped with
modern equipment. Want to sell
building and business. Would con-
sider lease on building. Sacrifice
for quick sale. Doctor's orders.
Contact owner direct, E. W. Roll,
306 W. Sycamore, Kokomo, Indiana

Dance Hall and Bar

Located in Northeastern Wisconsin
on famous Wolf River. Full liquor
license. Separate beer bar. Approx-
imately 4 acres of land. Hall com-
pletely modern.

For further information write
M. E. DAVIDSON or
DONALD ROEMER,
Real Estate Brokers

**CLINTONVILLE SALES
CORP., Clerks**
Clintonville, Wis. Phone 289

Don't gamble with fire—
the odds are against you!

"CARE" opazovalec poroča, da potrebuje Jugoslavija nadaljno pomoč

"Nadaljna CARE pomoč ju-
goslovanskemu ljudstvu v obliki
CARE zavirkov s hrano in
blagom za obleke ostane neiz-
ogibna potreba še za več let."

S temi besedami je opisal
Walt Arnold Reed svoja opazo-
vanja na licu mesta tekotm pot-
ovanja preko Jugoslavije kot
CARE opazovalec na tem polju.
Njegovo mnenje, da potrebuje
jugoslovansko ljudstvo nadalj-
no pomoč od ameriških daroval-
cev, temelji na prvomestni ved-
nosti s primerjanjem gospodar-
skih položajev v večini ostale
Evrope in bližnjega Vzhoda, ka-
terto je pridobil tekotm štirih let
v službi družbe CARE.

Reed je bil zaporedoma usluž-
ben pri CARE poslanstvih v Če-
škoslovaški, Finski in v Leba-
nonu, bil je CARE opazovalec v
Grški in Jugoslaviji in je poleg
tega obiskal v CARE službi po-
novno Angleško, Francosko,
Nemčijo, Avstrijo, Italijo in še
druge države. Povrnil se je rav-
nokar iz Jugoslavije in preživ-
ljal svoj prvi dopust v več letih
pri starših, Mr. in Mrs. F. Allen
Reed, 425 Lafayette Ave., Grand
Rapids, Mich.

Reed poudarja, nasprotno vi-
sion, ki jih prinese povprečen
ameriški potovalec po nekaj te-
denskem obisku v Evropi, da so
prilike po Evropi vse prej kot
zadovoljive. V Evropi ni niti ene
države, ki ne bi še vedno trpela
vsled posledic vojnega opustoše-
nja in ki ne bi imela velikega
števila pohabljenih, osirotelih in
nezaposlenih med svojim prebi-
valstvom. Poleg tega je pa pri-
zadela vojna in opustošenje Ju-
goslavijo bolj kot katerokoli
drugo državo.

Kot člana skupine CARE opa-
zovalec je bil Reedov nalog pa-
ziti, da se je razdeljevalo mno-
žinske CARE pošiljate odvsi-
nih poljskih pridelkov Zedinje-
nih držav potom jugoslovanskih
uradov samo na podlagi potrebe
in brez vsakih političnih ali ver-
skih pridržkov. Potoval je pre-
ko dežele v "žip-avtomobilu" in
pri tem dobro spoznal deželo in
ljudstvo.

"Nikakega dvoma ni," je re-
kel, "da je pravočasno dospela
odvisna hrana Zedinjenih držav,
katero je razdelila družba CARE
med šest milijonov ljudi, odvr-
nila še večje nesrečo kot sta jo
že povzročili suša in povodenj
preteklo leto, ko je primanjko-
valo hrane po vsej državi. Da je
razdelila družba CARE skoro 50
milijonov funtov mlečnega pra-
ška, posušenih jajc in surovega
masla, ne pomeni le, da je to
največje pomožno delo, ki ga je
kdaj podvzelo posamezno ame-
riško pomožno društvo. Ustvar-
ilo je tudi med jugoslovanskim

Mesec pričakovanja pomladi

V januarju je v večjem delu
naše dežele še zgodaj za prič-
akovanje pomladi. Zima je abso-
lutna vladarica. Pa menda prav
zaradi tega tako pogosto misli-
mo na lepe dneve pomladi, po-
letja in jeseni. Na višku poletja,
ko nas je zelenje in cvetje obda-
valo, kako bomo to lepoto po-
grešali, ko je ne bo. Kaj bi zdaj
dali za eno zeleno drevo, za en
cvetec grmič v parku, za gredico
cvetlic na domačem vrtu!

Tega se zavedajo ljudje, ki
upravljajo vrtnarske trvdke in
druževnice, ker prav v tem času
razpošiljajo svoje cenike. Tam
so opisane vse vrline in prelesti
sadnih in drugih dreves in grmi-
čev, cvetlic in zelenjav. Opisom
dajejo poudarek slike tako ori-
ginalne, da bi jih skoro prijeli,
zaduhal in okusil. Mnogi se s
temi opisi in slikami opajamo,
in prav je to, ker nam vsaj de-
loma nadomešča tisto, kar po-
grešamo v naravi. Istočasno nam
tudi taki ceniki dajejo prilike, da
se pravočasno odločimo za na-
bavo rastlin za naše domače
vrtove, ali pa, da nas opozorijo

isti je vredno omeniti tudi dej-
stvo, da mnogi domači vrtnarji
znajo pričarati rahel nasmeh po-
mladi v svoja stanovanja tudi v
mrzlih in pustih dneh januarja
in februarja, ko je morda nara-
va zakopana v sneg. To dosega-
jo s tem, da prisilijo k cvetju od-
rezane mladike raznih grmičev
in dreves v stanovanjskih sobah.
V zimskem času, kadar ni
zmrzline in je vreme suho, se
lahko vrši obrezovanje sadnih
in lepotilnih dreves in grmičev.
Tako obrezovanje je dostikrat
potrebno, da se odstranijo pre-
goste vejice ali da se skuša dati
rastlini primerno obliko. Odr-
zane vejice imajo dostikrat cvet-
no popje in to popje je navadno
možno prisiliti k cvetju v sobi.

Treba je samo take odrezane
vejice, ki imajo cvetno popje,
vsaj 24 ur namakati v mlačni
vodi; v take vršnje je najbolj pri-
pravna kopalna banja. Nato se
jih namesti v vaze, napolnjene z
vodo. Pred tem je priporočljivo,
da se jim na odrezanem koncu
odstrani še nekoliko ljubja, da
morejo vejice lažje vsrkovati
vodo. Vaza s takimi narezanimi
vejicami naj ima svetlobo, toda
ne sonca; temperatura je naj-
bolj primerna okrog 70 stopinj.

Pomniti je treba, da morajo
imeti vejice s cvetnim popjem
neko dobo "spanja," predno se
jih more umetnim potom prisili-
ti k cvetju. Na primer, grmiči
ali drevesa, ki najbolj zgodaj
cveto na prostem, se najhitreje
odzovejo prisiljenemu cvetju v
stanovanju. Kot znano, po vrlih
in parkih našega srednjega za-
pada najbolj zgodaj cveto grmi-
či forsythije ali zlatega dežja.
Mladike tega grmiča je možno
pripraviti k cvetju v sobi že me-
seca januarja ali še prej že v
dobrih dveh tednih. (Pisec teh

vrstic je imel cveteče vejice
forsythije v vazi na oknu svo-
jega stanovanja že 16. decembra,
ko je bilo mesto grdo zameteno
s snegom in so toplomeri bele-
žili temperaturo 9 stopinj pod
ničlo. Ej, ali je bilo tisto cvetje
lepo!) Prav tako zgodaj kot
forsythije cveto na prostem tu-
di mačice (pussy willow) in tudi
vejice teh je možno prisiliti k
cvetju v sobi zelo zgodaj.
Nekaj bolj pozno je možno
prisiliti k cvetju mladike češenj,
lepotičnih jablan (crab apples),
kutin (quinces), hrušek, azalej,
breskev, mandljev, sliv, magnol-
ij, španskega bezga (lilac), deut-
zije in pesikovine (dogwood).
Breskev potrebuje za razcvet 3
do 4 tedne, magnolija, češnja,
jablana in hruška 3 tedne, špan-
ski bezeg 4 do 5 tednov, sliva 5
tednov, deutzia pa celo 6 tednov.

Na splošno vzeto je treba upo-
števati, da čim bolj pozno cveto
razni grmiči ali drevesa na pro-
stem, tem bolj pozno so njihove
mladike porabne za prisiljeno
cvetje v sobi in navadno potre-
bujejo največ časa za razcvet.
Nekatere rastline potrebujejo
krajšo dobo zimskega "spanja,"
druge daljšo. Kot že omenjeno,
najbolj zgodaj je možno prisiliti
k cvetju mladike zlatega dežja
ali forsythije in mačice; tudi
"cofki" na vejicah leske se zgo-
daj razpustijo v razcvet.

Vse take manipulacije prisilje-
vanja k cvetju se vselej ne ob-
nesejo, toda dela je z njimi malo,
zato se poskušanje izplača, ko-
gar to veseli. Na vsak način pa
cveteča vejica grmiča ali dreve-
sa v stanovanjski sobi v janua-
ru ali februarju vzbuja domače-
mu vrtnarju več veselja kot v
maju sto cvetečih dreves in grmi-
čev v naravi.

ŽENSKE!
NAPRAVITE SI SAME SVOJO ZLATNINO.
IMAMO KRASNE KAMNE IN DRUGE POTREBŠČINE.
KAMENČKI 12c ducat do \$1.00 ducat; VLOŽKI 18c vsak do \$1.14.
PAUL'S BIKE & HOBBY SHOP
695 EAST 152 STREET, UL 1-4373

TOČNA POSLUGA!
Naredimo za oblekah luknjice za gube, vsakovrstne gube,
zaponke, pasove in "hemstitching"
SINGER SEWING CENTER
5715 BROADWAY, DI 1-1405

ŽIVA PERUTNINA
se dobi samo vsak ČETRTEK, PETEK in SOBOTO
pri FARMERS POULTRY
SUPERIOR AVE. in EAST 43rd ST.
POSEBNE CENE PRI VEČJIH NAROČILIH ZA CLAMBAKES,
ZABAVE IN SVATBE.

**New Recipe: Whiter Clothes from an
Automatic Washer with Half the Soap**

Homemakers find that automatic
washers will get clothes whiter
with one-half the soap where
clothes and the water are properly
conditioned. A new discovery is
that clothes should be "condi-
tioned" before the homemaker puts
her new automatic machine into
service. The efficiency of soaps and
detergents is sometimes questioned
where clothes do not come out
white and fluffy, but frequently
the fault is with the water. This
can be corrected, according to a
report made at a recent national
home laundry conference.

Hotpoint home
economists said
that where local
water has a high
calcium and iron
content, it does
not completely
dissolve soap or
become loaded with undissolved
soap curds and do not come out
white and fluffy. As a remedy, they
reported a recipe which includes
an arrangement by which a pack-
aged water softener is supplied
with its new machines, with a sug-
gestion that it be used to condition
the clothes before laundering is
done. This "clothes conditioning"
recipe is to be used before the new
machine goes into service: Just
place the clothes in the washer,
add the required hot water for
washing, then the water softener
(this amount based on chart be-
low): no soap or detergent. Then
the machine should be dialed to go
through its regular cycles.

Following "conditioning," the
clothes are again washed; this time
with soap and softener added.
Further tests showed that the dull
and grey condi-
tion did not re-
turn where water
softener was used
each time clothes
were washed.
Clothes colors
were lightened or
brightened, and their fluffiness in-
creased.

The recipe distributed by Hot-
point with each new washer sug-
gests these steps:

1. Learn from your local water
company the degree of "water
hardness." This comes by grain
per gallon and may range from 1
to 25.

2. After you have completed the
"clothes conditioning" process de-
scribed, for each batch of clothes,
reduce the amount of soap you
used to one-half the usual amount
for future washings.

3. Keep a record during the
early periods of this process for
future reference.

4. If too much or not enough
suds develop from one-half the
usual amount of soap, reduce or
increase the dosage.

5. Follow the
procedure used
above up to the
start of the deep
rinse. As the
water enters the washer for the
deep rinse, raise the lid and add
softener directly to the tub. Use
the dosage specified in the table for
a full load or half the dosage for
half load.

The Hotpoint findings urge that
care should be taken that too much
soap is not used. In addition to the
soap saving, this reduces both the
washing and rinsing action. Clothes
should be placed in the tub while it
is filling. Do not overload the ma-
chine; this dislocates the efficiency
of the soap or detergent as well as
the machine itself.

These studies have shown that a
water softener is especially benefi-
cial to fleecy blankets, and other
woolens, as they are usually sus-
ceptible to soap film or particles of
unused soap. The fluffiness in
blankets is restored even after re-
peated washings in hard water,
where a water softener is used.

Društveni koledar

FEBRUARIJ
17. februarja, nedelja—Koncert
in opereta zbora Zarja v SND
na St. Clair Ave. Pričetek ob
4. uri pop.

23. februarja, pustna sobota—
Ples pevskega zbora Triglav
v Domu zapadnih Slovencev,
6818 Denison Ave.

MARCA
8. marca, sobota—Skupni ples
društva Cvetiči Noble št. 450
SNPJ in društva Euclid št.
29 SDZ v AJC na Recher Ave.

APRILA
27. aprila, nedelja—Koncert pev-
skega zbora Planina v SND na
Stanley Ave., Maple Heights,
Ohio.

MAJA
4. maja, nedelja—5-letnica zbora
Triglav; koncert in spevoigra
"Kmečka svatba" popoldne
v Sachsenheim dvoran, 7001
Denison Ave. Zvečer ples isto-
tam; v Domu zapadnih Slo-
vencev, 6818 Denison Ave., pa
domača zadava.

18. maja, nedelja—Bazar krožka
št. 3 Prog. Slov. v AJC na
Recher Ave.

JUNJA
22. junija, nedelja—Piknik dru-
štva Združeni bratje št. 26
SNPJ na farmi SNPJ.

NOVEMBRA
2. novembra, nedelja—Ples krož-
ka št. 3 Prog. Slov. v AJC na
Recher Ave.

DELO DOBIJO MOSKI

**SPLOŠNO
TOVARNIŠKO
DELO**
Izkušnja ni potrebna;
visoka plača;
dobre delovne razmere
Morate znati čitati in pisati
angleščino

**THE CLEVELAND CAP
SCREW CO.**
2917 E. 79 St.
blizu KINSMAN RD.

OLIVER
NA OBRAMBENEM DELU
RABI
OPERATORJE
za
LARGE AND SMALL
DRILL PRESSES
RADIAL DRILL PRESSES

MILLING MACHINE
OPERATORJE
BORING MACHINE
HOBGING MACHINE
BROACH MACHINE
BURRING MACHINE
WASH MACHINE
EXTERNAL & INTERNAL
GRINDERS

LATHES
LARGE & SMALL TURRET
ENGINE
AUTOMATIC CUT-OFF
CENTERING
LO-SWING
FAY AUTOMATIC

Incentivna plača takoj ob začetku
na zgornjem incentivnem delu.

**SPECIAL EQUIPMENT
OPERATOR
FINAL TEST
EXPERIMENTAL MECHANIC
CUTTER GRINDER
SHEET METAL LAYOUT
TOOLMAKERS
TOOL CRIB ATTENDANT**

Dobra plača od ure; morate biti
pripravljani delati 2. ali 3. šift; pla-
čane počitnice in prazniki, klavzu-
la o življenjskih stroških, automa-
tična progresivna plača do mak-
simuma, prispevajoča skupinska
zavarovalnina za delavce in druž-
ne, 5% premija za 2. šift, 10% pre-
mija za 3. šift. Employment urad
odprt dnevno od 8. do 4.30 zvečer,
ob sobotah od 9. do 12. opoldne.

The Oliver Corp.
19300 EUCLID AVE.
KE 1-0309

9. novembra, nedelja — Igra
dramskega zbora Naša zvezda
v AJC na Recher Ave.

DELO DOBIJO MOŠKI

**DOBRA SLUŽBA ZA
MOČNEGA MOŠKEGA**
kot pomočnik na truku za
razvažanje pohištva.
Stalno delo.
OHIO FURNITURE CO.
6321 St. Clair Ave.

**REPUBLIC
STEEL**
RABI IZURJENE
ELECTRICIAN HELPERS
CRANE OPERATORJE
(overhead electric)
FIREMEN
(Licencirani)
MACHINISTS
(Maintenance)
MECHANICAL HELPERS

MOLDERS
(Iron and steel floor)
PIPEFITTERS
(Velika dela)
RIGGERS
(Stavbinsko železje)

STATIONARY ENGINEERS
(Licencirani)
ZIDARJE
(Fire brick)

Dobra plača od ure in prilike.
Počitnice, penzije, zavarovalnina
in hospitalizacijska
podpora je na razpolago.
Zglasite se v
EMPLOYMENT OFFICE

REPUBLIC STEEL
INDEPENDENCE RD.
pod CLARK AVE. MOSTU

INŠPEKTORJI
Floor inšpekcija in mora
imeti nekaj izkušnje v
"layout" delu.

Morate imeti svoje orodje.
48 ur tedensko.
Visoka plača od ure.

THE LE ROI CO.
Cleveland Rock Drill Div.
12500 Berea Rd.

TAPCO
Employment urad bo odprt za
intervjuje ob sobotah in nedeljah
od 8. zj. do 4. pop. poleg
delavnikih od 8. zj. do 5. pop.

BULLARD OPERATORJI
TURRET LATHES
GRINDERS
TOOLMAKERS
SURFACE GRINDERS

**CERTIFIED
ARC WELDERS**
FORGE SHOP

**VSakovrstni DELAVCI
ZA TOOLROOM ZA
POSPEŠENJE DELA NA
JIGS IN FIXTURES**

Prosimo, prinesite dokaz
državljanstva.
Morate biti pripravljene delati
katerikoli šift.
Stalno delo.
Nadurno delo.

Visoka plača od ure.
Prilika do napredovanja.

**Thompson
Products, Inc.**
23555 EUCLID AVE.

**Oglašajte v . . .
Enakopravnosti**

JOHAN BOJER:

IZSELJENCI

ROMAN

(Iz Norveščine prevedel Božo Vodušek)

(Nadaljevanje)

Par za parom zbeži. Vrišč odmeva v hribih. A lensmanov sin ne ujame nikogar, čeprav ima tako dolge noge. Seže, ko sta na vrsti Helena in Martin, se zares požene. Ampak v zadnjem trenutku sta ona dva zamenjala mesto in tako zgrabi najprej Martina. "Av — le — počakaj!" Helena zdrvi, on za njo. Klobuk mu zleti z glave, suknja frfota, ampak tam v grmovju jo ujame.

Oba sta zasopla. "Nekaj si izgubila," pravi on in pobere rdeč svilen trak, ki leži malo v stran na zemlji.

Helena ga je vzela in ga brž vtaknila v žep, ebenem pa je zardela po vsem obrazu. Zakaj jo je tako gledal?

Fant, ki je varoval kres, je zaklical: "Coln se pelje čez jezero!"

Coln! Kaj je to nekaj tako posebnega?

"Gotovo sta dekleti z Ramsoya!"

To pa je bilo nekaj drugega. Vsi so zdrveli na vrh hriba, da bi ju videli.

Preko svetlega jezera, v kate-

rem so se zrcalili rdeči in sivi skladi oblakov, se je bližal belo obrobljen čoln s pahljačo valov za seboj. Dve dekleti sta sedeli druga poleg druge in veslali vsaka z enim veslom. Nista pa mogli priti v takt, zato je šel čoln neprestano v vijugi. Mladi ljudje na hribu se jima niso mogli nasmejati. Dekleti v čolnu sta jih začuli in ena je vstala od vesla in sedla v zadnji konec. Potem se je oglasila pesem na harmoniki. "Ana igra," je rekel nekdo pri kresu. In nekdo drugi: Bergitta pa vesla."

Dekleti z Ramsoya sta sicer veljali za najlepši v okraju, ali ste tako noreli s fanti, da so ljudje imeli venomer dosti govoriti o njih. Če ne bi bil njun oče to, kar je bil, namreč župan in prijatelj z Brandtom z Lindegaarda, bi se ju bil marsikdo ogibal. Sicer pa je bilo lahko videti, da sta se veliko gibal in bi se jima bil najrajši odkril, kakor da sta pravi gospodični.

"Zapojmo jima za sprejem," je predlagal Martin Skau in se ustopil prednje, da bi dirigiral. Skoraj vsi so svoje dni hodili v šolo in se naučili petja. Kaj bi si mogli domisliti lepšega na tak večer? Uvrstili so se v polkrogu in kmalu je v mnogo glasnem zboru zadonela pesem: "O le poj v mladostnem cvetu." Tam spodaj sta vesli izginili v čoln. Harmonika je utihnila. Dekleti sta poslušali. Ko je bila pesem pri kraju, sta zavriskali. Mladi ljudje na hribu so zavriskali v odgovor. Tedaj je čoln privozil k bregu.

Tovariši na hribu so čakali in gledali po bregu navzdol. Prva se je pokazala Ana med zelenjem. Imela je temne lase, zlatorjav ovalen obraz in pod širokimi obrvmi velike bleščeče oči. Okrog temne obleke je nosila rjav usnjen pas s srebrno zapono. V roki je držala harmoniko.

"Koliko vas je!" je rekla. "Videli sva kres in prišlo nama je na misel, da bi se peljali malo preko jezera."

Naznanilo in zahvala

Globoko potrpi in žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je kruta smrt pretrgala nit življenja ter nas je za vedno zapustila naša ljubljena soproga, mati in sestra

1904

1951

Pauline Mausar

rojena KLEMENČIČ

Zatisnila je svoje mile oči dne 22. decembra 1951. Pogreb se je vršil dne 26. decembra iz pogrebnega zavoda Mary A. Svetek v cerkev Marije Vnebovzete na Holmes Ave, ter od tam po opravljeni slovesni zadušnici na sv. Pavla pokopališče, kjer smo jo položili v naročje materi zemlji k večnemu počitku.

Pokojnica je bila rojena v Clevelandu 8. novembra 1904 leta.

Bila je članica društva Collinwoodske Slovenke št. 22 SDZ, pri kateremu je bila tajnica dolgo let, društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ, društva Mir št. 142 SNPJ, podružnice št. 10 Slovenske ženske zveze, Oltarnega društva Marije Vnebovzete in P. T. A. pri šoli Marije Vnebovzete.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem sorodnikom in mnogoštevilnim prijateljem za krasne vence, ki so jih položili h krsti ljubljene pokojnice. Donesli ste toliko cvetja, da je izgledalo kakor eveljični vrt sredi katerega je počivala naša ljubljena. Ta dokaz vaše ljubezni nam je bil v veliko tolažbo v dneh bridkosti.

Dalje srčna hvala mnogim prijateljem, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo brale za mir duši pokojnice. Bog vam plačaj!

Hvala vsem onim, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugo za spremstvo pri pogrebu. Našo zahvalo izrekamo pogrebcem, ki so nosili krsto.

Zahvalo naj sprejmejo vsi dragi prijatelji, ki so prišli kropiti pokojno, ko je ležala na mrtvaškemu odru ter vsi, ki so jo sprejrnili na njeni zadnji poti na pokopališče.

Hvala pogrebnemu zavodu Mary A. Svetek za vzorno voden pogreb in najboljšo vsestransko poslugo.

Zahvalo naj sprejmejo člani in članice društev in klubov, ki so prišli korporativno in so molili za mir duši pokojne.

Prav posebno zahvalo pa izrekamo čst. g. Rev. Joseph Čelesniku za opravljeno slovesno zadušnico in opravljene pogrebne obrede kakor tudi čst. g. Rev. Victor Cimpermanu in čst. g. Rev. Alojziju Ruparju za asistenco pri sv. maši in številne obiske in tolažbo v bolezni ter za podelitev sv. zakramentov za umirajoče. Ponovna hvala vam za vse.

Težko je najti primernih besed, da izrazimo zahvalo g. Rakarju za krasno petje v cerkvi in pevskemu zboru Ilirija za srce segajoče zapete žalostinke pokojnici v slovo.

Počivaj v miru, ljubljena soproga, dobra skrbna mama in draga sestra. Odšla si k Bogu, da sprejmeš iz Njegovih rok plačilo za vse, kar si dobrega storila v življenju. Da si bila priljubljena pri vseh, je pričala dolga vrsta njih, ki so Ti prišli izkazati zadnjo čast in vzeli slovo od Tebe.

Naša sreča pa so polna žalosti in oči polne solz, vsaj smo Te tako ljubili. Zaman je naše pričakovanje, da zopet vgladamo Tvoj mili obraz in Tvoj ljubeci smehljaj. Zaman!

Odšla si tja, odkoder ni vrnitve. Tolaži nas le zavest, da se enkrat snidemo na kraju večnega miru in blaženstva—nad zvezdami.

Spavaj mirno—snivaj sladko!

ŽALUJOČI OSTALI:

ANTON MAUSAR, soproga
ANTON S. MAUSAR in WILLIAM MAUSAR, sinova
MRS ROSE BIZILY in MRS. MARY DOLENC, sestri
LOUIS, TONY in FRANK KLEMENČIČ, bratje
ANDY in JOSEPH KMETT, strica
MRS. FRANCES FIER, teta
in več srodnikov tu in v Jugoslaviji.

Cleveland, Ohio, dne 4. februarja 1952.

Dva pogrebna zavoda
za
zanesljivo
izkušeno
simpatično
pogrebniško
postrežbo

po
CENAH, KI JIH

VI
DOLOČITE
pokličite

A. GRDINA & SONS
FUNERAL DIRECTORS
1093 East 67th St.
Henderson 1-2048 • Klenova 1-5897

V BLAG SPOMIN

OB TRETJI OBLETNICI ODKAR JE UMRL
MOJ LJUBLJENI IN NEPOZABNI
SOPROG

MATIJA HITI

Njegovo dobro srce je prenehalo biti
dne 3. februarja 1949

Zopet je prišel 3. februar, dan Tvoje preane smrti. Moje srce je žalostno ker mi je ostal le spomin na Te, moj dobri, moj ljubljeni. Pohitela bom na Tvoj grob, tja, kjer je Tvoj večni dom in položila šopek cvetja na njega.

Spavaj mirno—snivaj sladko.

Žalujoča soproga FRANCES

Cleveland, Ohio dne 4. februarja 1952

Za njo je po bregu prihajala Bergitta, ki je imela komaj sedemnajst let. Ze v tistem poletju, ko je hodila k pouku za birmance, se je zaročila, a ko je bila birma pri kraju, je zaroko spet razdrila. Bila je vitkejša kakor sestra, svetlejša. Obraz pa je bil ves nežen, nadahnen je lahko rdečico, pogled ves odkrit in željen plesa. Na zeleni obleki je imela rdeč ovrtnik in za pasom srebrno verižico. V roki pa je držala brezovo vejico in mahala z njo družbi.

"Se zapojte," je predlagala in se ozrla naokrog, kakor da bi hotela objeti s pesmijo mrak in pokrajino. In ko sta dekleti skoraj vsem podali roke, sta se postavili mednje, da bi peli z njimi.

"Lep je ta svet!" Spet vodi Martin Skau petje. Kres žari in mladi obrazi se spreminjajo v eno samo pesem. Glasovi so mehki, saj so v tisti dobi, ko du-

ša tako hitro vzdrhti. Stojijo v sinjem pomladnem mraku, v gorah brsti drevje, rumeni plamen ližejo na zahodu, vse je ena sama pesem. Vanjo se vpletajo njihove sanje in njihovi spomini. Nocoj so se zbrali, jutri se bodo ločili, nekoč se bodo ločili in se ne bodo več srečali, vse je ena sama pesem.

Ana je sklonila glavo, njene trepalnice so čudovito dolge. Ali vidi pred seboj inženjerja iz Bustada, ki jo je pustil, zato ker so se ji tudi drugi fantje zdeli lepi? Ali vidi samo sebe kot bogato dedinjo na velikem posestvu v sosednji fari, kjer je zmesala vse moške, tako da je morala od hiše? Ali mogoče vidi bradatega orjaka, Pera Folla, ki je neprestano za njo, ki ga pa samo vleče? Ni zmeraj lahko imeti dušo kakor harmonika, vijolina in pesem obenem. Tudi o tem zdaj poje.

Helena strmi v daljno nebo na

zahodu in zdi se ji, kakor da gleda lastno bodočnost. Pol neba je zatega, pol temnega, kako se bo odločilo? Tako vstajajo premmnoge slutnje v njih vseh, medtem ko pojejo. Vendar lep je ta svet—oni pojejo.

Ko je nazadnje pesem pri kraju, je za trenotek vse tiho. Ena od deklet si popravi lase pod ruto. Vsem je, kakor da morajo obstati za trenotek, preden se vrnejo v vsakdanje življenje.

"Zdaj pa se igravimo 'mačko in miško,'" pravi Ana. Rada bi spravila družbo v veselo voljo.

"Saj res, igravimo se 'mačko in miško,'"

Zbrali so se doli na travniku in kmalu pozabili na vse v živahnih igri. Kres na hribu je čisto osamel in plamen in modri dim sta se zrcalila v jezeru.

Malo v stran, ob kraju gozda, je šel počasi mimo mlad človek. Videli jih je, kako so se igrali, ampak vedel je, da ne spada

mednje. Bil je Morten Kvidal.

Potikal se je brez smeri po gozdu, hotel se je s hojo umiriti. Ni ga težilo samo eno ali drugo. Zdelo se mu je, kakor da so vse poti zastavljene. Ni imel še veliko nad dvajset let, ali kako davno je bilo, kar je bil mlad. Ko so mu ponujali, da ga spravi jo v šolo za učitelje, je pomoh odbil, ker ni maral zapustiti matere in Kvidala. Ko bi se zdaj zares preselil v mesto in postal nekega dne mizarški mojster, bi se Helena morebiti s tem zadovoljila, če bi bila še prosta. Ampak mati in Kvidal! Da bi ju izdal? Ne, nikoli! Ta sklep mu je tičal v krvi in mesu. Da, a Helena? Ali se ji boš odrekel? Kako dolgo, misliš, bo čakala nate? Na to ni vedel odgovora. Nocoj ni mogel drugega kakor samo hoditi in hoditi in poskušati, da bi ne mislil.

Ali v takem pomladnem večeru z dvojno silo vre v duši. Vsi

ti brsti, ki poganjajo, drozd, sinji mrak, ki tukaj na severu nič ne potemni, vonj po rasti iz zemlje, o, hoditi mora, hoditi venomer. Nad Sinjo goro se je razprostrela pravilna dežela barvastih oblakov, zlate in modre reke in gore in doline. O, da bi bila kje dežela, kjer bi bil vsaj malo prost tega, kar ga je zdaj tukaj tlačilo. Prišel je do jezera in šel ob bregu, ko je zagledal človeka, ki je sedel na kamnu in strmel preko vodne gladine. Tedaj se je oni dvignil in se izpremenil v mogočnega moža z veliko polno rjavo brado. Saj to je vendar Per Foll! Ampak on je iz gornje doline—kaj počne tukaj? Aha, menda je slutil, da sta dekleti z Ramsoya veslali s člonom preko jezera. Neprestano kroži okrog Ane.

"Kaj, ti si!"

"Dober večer!" je pozdravil Per. "Torej tudi ti hodiš v mraku okrog."

Morten ni mogel naleteti na nikogar, ki bi ga bil bolj vesel. Postala sta si dobra prijatelja, ko sta hodila v okrožno šolo. Nekaj posebnega je bilo videti njegovo mogočno brado nad šolsko klopjo. Per je brž obvladal vse dinastije in vse vojske, kar jih je bilo kdaj na svetu. Letnice so bile kakor pribite v njegovi veliki glavi. Sicer pa se je razvil v filozofa. Na diskusijskih večerih je stal z nagnjeno glavo in razlagal, čemu smo prav za prav na svetu. Pozneje si je naročil radikalne časopise, in je bil mnenja, da je Bog nepotreben, odkar imamo Bjornsona.

Pričela sta se razgovarjati in stopala drug zraven drugega ob bregu. Ali Per se je venomer obračal in gledal nazaj. Z njim je prav tako kakor s teboj, si je mislil Morten. Bega okrog in se muči. Vrta po ranah, da bi mu venomer krvavele naznotraj. Takšen Golijat in tako onemogel pred žensko!

"Kaj si bil tudi ti davi v cerkvi?" ga je vprašal Per in se spet obrnil.

"Da, bil sem."

"Kaj praviš o Amerikancu?"

"E—to me ne briga. Dosti dela imam doma pred seboj."

Hotela sta se obrniti. A navsezadnje sta sedla vsak na en kamen in strmela zatopljena v svoje misli preko vodne gladine.

Nato je začel Per in povedal Mortenu kot prijatelju, da se je odločil odpotovati.

"Ti? Pa saj boš dobil posestvo."

"Prav! Ampak kdaj? Ko bo imel oče sto let, se bo znova oženil. Mi, kar nas je sinov, se staramo in bomo lepega dne umrli, ali oče—nikoli. Poglej, v Ameriki pa dobiš šest sto malov zemlje zastonj. Tam ni nobenega razločka med stanovi, nobenih davkov, nobene vojaštine. Tam lahko misliš, kar hočeš. Tam ni nobene državne cerkve. Ali tukaj? Saj sam veš, kako je, če nisi imeniten in bogat!"

Morten mu je ugovarjal: "Vendar, kaj pa vse tisto, kar si si namenil, da boš napravil v domačem okraju? Saj si venomer govoril o tem."

"Ojoj! Napravil! Pri nas vendar vlada bogatin in uradnik. Splošna volilna pravica, pravična razdelitev bogastva—o seveda. Včasih sem mislil, da bom nekoč dosegel nekaj velikega. Ampak kdaj? Kako daleč sem prišel? Glej, v Ameriki pa je vse to že zdavnaj v navadi. Pojdi še ti, Morten!"

In oziral se je proti barvastim skladi oblakov na zahodu. Bil je jasno: zanj je bila Amerika dežela, kjer so ga pričakovale utelešene vse njegove sanje. Zato je hotel tja.

"Pojdi še ti, Morten!"

(Dalje prihodnjic)

